

การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ของโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม*

A Study on established guidelines for educational media center of Rachineeburana School Nakornpathom

สุธี เพชรรัตนภรณ์ (Sutee Phetrattanaporn)**

น้ามนต์ เรืองฤทธิ์ (Nammon Ruangrit)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนราชินีบูรณะ และ (2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 105 คน ผู้บริหารในโรงเรียนราชินีบูรณะ 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของครูผู้สอนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความเหมาะสมแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนราชินีบูรณะ พบว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง และสื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบเรียน เอกสารตำราและหนังสืออ่านประกอบของจริง ซึ่งในการผลิตสื่อการสอน พบว่าครูผู้สอนขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยมาแนะนำการผลิตสื่อการสอน ไม่มีเวลาในการผลิตและไม่สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการสอน ในด้านความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีความทันสมัยพร้อมใช้งาน พร้อมด้วยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ (2) แนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญพบว่าควรแบ่งเป็นศูนย์รวมเฉพาะอย่าง และควรมีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี มาทำหน้าที่ในศูนย์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2559

This article is a part of an Independent Study for the Master Degree of Education Program in Educational Technology, Department of Educational Technology, Faculty of Education, Silpakorn University 2016 Academic Year.

** นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทรศัพท์ 083-9291242 E-mail: petrattanaporn_00@gmail.com

M.Ed in Educational Technology at Faculty of Education, Silpakorn University.

*** อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผศ.ดร.น้ามนต์ เรืองฤทธิ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Independent Study Advisor Asst.Prof. Dr. Nammon Ruangrit in Department of Education Technology, Faculty of Education, Silpakorn University.

สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ ภายในศูนย์สื่อการศึกษาโรงเรียนราชินีบูรณะ ควรประกอบด้วยสื่อการสอนที่หลากหลายและสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา ควรอยู่บริเวณอาคารที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน รวมทั้งมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.86$, S.D = 0.12)

Abstract

The objectives of this research were 1) to survey problems and the requirements for establishing educational media center of administrators and teachers at Rachineeburana School. 2) To evaluate the suitability of guidelines for educational media center. The samples were 105 teachers, 10 experts, 5 administrators and 5 technology experts at Rachineeburana School. The instruments used in the research were: the questionnaires for the samples, the interview form for experts and specialists in the field of the suitability of guidelines for educational media center. The data were analyzed using frequency, percentage (%), mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.).

The results of this research were as followings: 1) According to the problems and the requirements for establishing educational media center of administrators and teachers at Rachineeburana School, it was found that teachers used teaching aids at medium level. The majority of teaching aids were textbooks, handouts and books with authentic materials. There were not any technological experts to suggest creating teaching aids. Teachers did not have time and the teaching materials are not able to provide sufficiently. In accordance with the teaching aids requirements, teachers needed the teaching aids at high level specifically modern computers, efficient Wi-Fi hotspots and electronic mails 2) According to guidelines for educational media center; the suitability of the educational media center was evaluated by the specialists. The educational media center should be divided into Centralized Media Center. There should be expert technological personnel to perform a service at the educational media center at Rachineeburana School. Moreover, the teaching aids should be various. The educational media center should be at the center of school. The surroundings and the environment should be encouraged learning. The evaluation of guidelines of establishing educational media center was found at high level ($\bar{X} = 4.86$, S.D = 0.12)

บทนำ

ปัญหาของประเทศไทยที่เกิดขึ้นเกือบทุกปัญหาในปัจจุบันนี้เมื่อมองลงไปให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่าส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการศึกษาทั้งสิ้น ไม่ใช่หมายความว่า การศึกษาร้างปัญหา แต่เป็นเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันว่า การศึกษาจะช่วยให้พัฒนางานในด้านต่าง ๆ ของประเทศชาติ เช่น สังคม การเมือง วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคน เพราะ “คน” เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย (รุ่งราตรี ทองทราย, 2543 :1) การศึกษาจึงมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2542 :1)

จากความสำคัญและความจำเป็นของสื่อเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรดังกล่าวในเบื้องต้นนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ ส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered) องค์การทางการศึกษาระดับปฏิบัติและสนับสนุนซึ่งหมายถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาน่าจะมีการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านสื่อเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีความชัดเจน สอดรับกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดไว้เป็นมาตรการและการปฏิบัติสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Educational Service Area Office) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละเขตพื้นที่ แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีประจำเขตพื้นที่การศึกษา (Educational Media and Technology Center) ขึ้นเป็นยุทธศาสตร์ที่จะสอดรับและสนองต่อนโยบายด้านการผลิต พัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งศูนย์สื่อเทคโนโลยียังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการศึกษา เกิดการเชื่อมโยงสรรพประโยชน์ได้ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา หากมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยศาสตร์การบริหารเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (Educational Technology and Communications) หรือด้านโสตทัศนศึกษา (Audio – Visual Education) เข้ามาใช้อย่างเต็มรูปแบบ (สุรศักดิ์ ปาเฮ 2548 : 6) ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการมีศูนย์สื่อการศึกษานั้น (ณรงค์ มุกดาแสงสว่าง 2540 : 29-30) กล่าวไว้ดังนี้ ประโยชน์ในด้านการบริการ เช่น การจัดหาสื่อทุกรูปแบบ การให้ความสะดวกในการยืม-คืน การสั่งจอง การจัดเก็บบำรุงรักษาอย่างมีระบบ ประโยชน์ในด้านการประสานงาน เช่น ประสานงานครู-อาจารย์ ผู้สอนในสายงานเดียวกันและต่างสายงานกัน การประสานงานระหว่างศูนย์สื่อการศึกษากับชุมชนหรือสถาบันอื่น ๆ ประโยชน์ในด้านการให้การฝึกอบรม ให้การศึกษา คำแนะนำปรึกษาทางเทคโนโลยีการศึกษา ประโยชน์ในด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เช่น ให้ศูนย์สื่อสนองความต้องการสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เพื่อการจัดหาจัดทำสื่อการสอนที่เหมาะสม ร่วมมือกับทุกฝ่าย และนักเรียนผู้ใช้บริการ ผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและหลักสูตร หาแหล่งความรู้ได้จากการจัดศึกษานอกสถานที่ คอยให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน และควรมีการประเมินผลการให้บริการ ซึ่งคุณค่าของศูนย์สื่อการศึกษานั้นนับว่าสนองต่อระบบการศึกษาได้ในหลายรูปแบบ และจากข้อเสนอแนะในการศึกษาของ (ปริดา สุริยะฉาย 2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ เซนต์แอนดรูว์สภาคี ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรนำแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในการกำหนดนโยบาย และสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โดยจัดเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีระบบโครงสร้างการ

บริหารองค์กรและภาระงานที่ชัดเจน มีสถานที่ตั้งเหมาะสมอยู่กึ่งกลางของอาคารเรียนทั้งหมด ออกแบบให้มีการติดต่อถึงกันได้สะดวก มีการจัดหาสื่อการสอนที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ อุปกรณ์ที่ง่ายต่อการใช้งาน วัสดุที่จำเป็นต้องมีความทนทาน และโรงเรียนควรพัฒนาบุคลากร โดยการจัดอบรมให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอน เป็นการพัฒนาบุคลากรให้เร่งพัฒนาตนเองในการใช้สื่อการสอนที่ดี

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนราชินีบูรณะ โรงเรียนมีการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหลายโครงการ โดยเฉพาะในโครงการที่เน้นการใช้เทคโนโลยี อาทิเช่น โครงการบริการสื่อการสอน ซึ่งรับผิดชอบโดยงานโสตทัศนศึกษา โรงเรียนราชินีบูรณะ มีขอบข่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ผลิตและใช้สื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามธรรมชาติของวิชา ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อบุคคล สื่อสถานที่ และสื่อที่มนุษย์สร้างขึ้นที่หลากหลาย ครูมีสื่อเทคโนโลยี มีศูนย์อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูล มีสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น รวบรวมรายชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และมีการนำผู้เรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระฯ โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่นระดับ ภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ รวมทั้งเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า โรงเรียนมีความต้องการในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในหลายๆ ด้าน ทั้งการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีความพร้อมในด้านสถานที่ บุคลากรและงบประมาณ ในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ยังขาดแต่เพียงการหาแนวทางที่เหมาะสม และโครงสร้างที่ชัดเจน ตลอดจนความต้องการของบุคลากรต่างๆ ของโรงเรียนนำเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือกำหนดเป็นนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนราชินีบูรณะ อันจะเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน บุคลากร รวมถึงนักเรียนทุกคนได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นโรงเรียนยังขาดหน่วยงานหลักที่ใช้เป็นที่เก็บรวบรวมสื่อต่างๆ ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้จัดทำขึ้นซึ่งในปัจจุบันยังเก็บรวบรวมไว้ที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และบางส่วนกระจัดกระจายอยู่ที่ครูผู้จัดทำ นอกจากนั้นโรงเรียนยังมิฐานบุคลากรที่อยู่ในวัยใกล้ที่จะเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก และมีผู้เกษียณอายุราชการในแต่ละปีมากถึงปีละ 10 กว่าคนต่อเนื่องกัน โดยในปีพ.ศ. 2560 นี้จะมีผู้เกษียณอายุราชการถึง 12 คน และในปี 2561 จะมีผู้เกษียณอายุราชการอีกจำนวน 13 คน ซึ่งการขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการสอนมาเป็นเวลานานนี้ จำเป็นต้องอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อส่งต่อถึงบุคลากรรุ่นหลัง ซึ่งศูนย์สื่อศึกษานี้จะได้เป็นแหล่งรวบรวมสื่อความรู้ต่างๆ ที่ให้แนวทางในการเรียนการสอนแก่บุคลากรรุ่นหลังได้อย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ในโรงเรียนราชินีบูรณะ
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ
 - 1.1 ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 149 คน
 - 1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดนครปฐม 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชินีบูรณะ โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย และโรงเรียนนาครประสิทธิ์ มูลนิธิวัดบางช้างเหนือ
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านศูนย์สื่อการศึกษา หรือผู้สอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ
 - 2.1 ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนโรงเรียนราชินีบูรณะจำนวน 108 คนซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ ยามาเน่ (Yamane) แยกได้ดังนี้
 - 2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 3 คน
 - 2.1.2 บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอน จำนวน 105 คน
 - 2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดนครปฐม 2 คน
 - 2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านศูนย์สื่อการศึกษา หรือผู้สอนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของครูผู้สอนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนราชินีบูรณะ
 - ตอนที่ 2.1-2.3 สภาพการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนราชินีบูรณะ
 - ตอนที่ 2.4-2.5 ปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอนโรงเรียนราชินีบูรณะ
 - ตอนที่ 3 ความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนราชินีบูรณะ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของครูผู้สอนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ดังนี้

- 1.1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและทฤษฎีงานวิจัยที่อ้างอิง
- 1.3. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1.4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การตัดสินพิจารณาจากคะแนนดัชนีความสอดคล้องค่า (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของวิจัย โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.83

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม มีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

- 2.1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 2.2. ศึกษาข้อมูลรายละเอียดและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในขั้นต้น กำหนดหัวข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

- 2.3. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเนื้อหาตลอดจนความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 2.4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง การตัดสินพิจารณาจากคะแนนดัชนีความสอดคล้องค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของวิจัย โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ มีค่าเท่ากับ 0.82

2.5. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปใช้กับผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญโดยแบ่งเป็น

2.5.1 ผู้บริหารจำนวน 5 คน

- ผู้บริหารโรงเรียนราชินีบูรณะ 3 คน

- ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดนครปฐม 2 คน

2.5.2 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

3. แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- 3.1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาจากแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
- 3.2. สร้างแบบประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาโดยใช้แบบประเมินคุณภาพซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ

3.3. นำแบบประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

3.4. นำแบบประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

3.5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของแบบประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในแต่ละข้อ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.84

วิธีการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัย จากนั้นสร้างแบบสอบถามดำเนินการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 143 คน

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติ โดยใช้ค่าสถิติตั้งนี้การศึกษาสภาพการใช้สื่อ สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของ ครูผู้สอนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อ สภาพและความต้องการการใช้สื่อการสอนของ ครูผู้สอนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ผลเพื่อร่างเป็นแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

6. ผู้วิจัยร่างแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้ตามอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ไปประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โดยผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน (กลุ่มเดียวกับผู้ให้สัมภาษณ์ในขั้นที่ 3)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนราชินีบูรณะ

1.1. สภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการสอนของ ครูผู้สอนในโรงเรียนราชินีบูรณะ

- การใช้สื่อการสอนของ ครูผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับ ปานกลาง

- ผลการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุกราฟิก สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ที่ครูผู้สอนใช้ในระดั
มาก ได้แก่ แบบเรียน เอกสารตำราและหนังสืออ่านประกอบ ของจริงและตัวอย่างแผ่นซีดี, ซีวีดี, ดีวีดี ลูกโลก
แผนที่ คู่มือนักเรียน คู่มือหลักสูตร นิตยสาร วารสาร ภาพโปสเตอร์ หนังสืออ้างอิง

- ผลการใช้สื่อการสอน ประเภทเครื่องมือที่ครูผู้สอน ใช้ในระดับมากได้แก่ กระดานดำ เครื่อง
คอมพิวเตอร์ ป้ายนิเทศ เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพสามมิติ เครื่องขยาย LCD Projector โดยสื่อการสอนมี
ประสิทธิภาพในระดับมากมาย ได้แก่ กระดานดำ เครื่องคอมพิวเตอร์ ป้ายนิเทศ เครื่องขยายเสียง เครื่องฉาย
ภาพสามมิติ เครื่องขยาย LCD Projector

- ผลการใช้สื่อการสอนประเภทกิจกรรม วิธีสอน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูผู้สอนใช้ในระดั
มาก ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง ประสิทธิภาพ
ของกิจกรรมวิธีสอน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้อยู่ในระดับมาก คือ การจัดนิทรรศการ การฝึกปฏิบัติ การสาธิต
การแสดงบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง

- ปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

ครูผู้สอนมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดบุคลากรที่
ให้บริการหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน, ขาดสื่อการสอนที่ต้องการใช้, ใช้สื่อแล้วสอนไม่ทันหน่วย
การเรียนรู้ตามเวลาที่กำหนด, ใช้สื่อแล้วนักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร, สื่อการสอนกระจายอยู่ที่ผู้สอนแต่ละท่านจึง
ไม่สามารถยืมใช้ได้, เสียเวลาในการเตรียมสื่อการสอนมาก

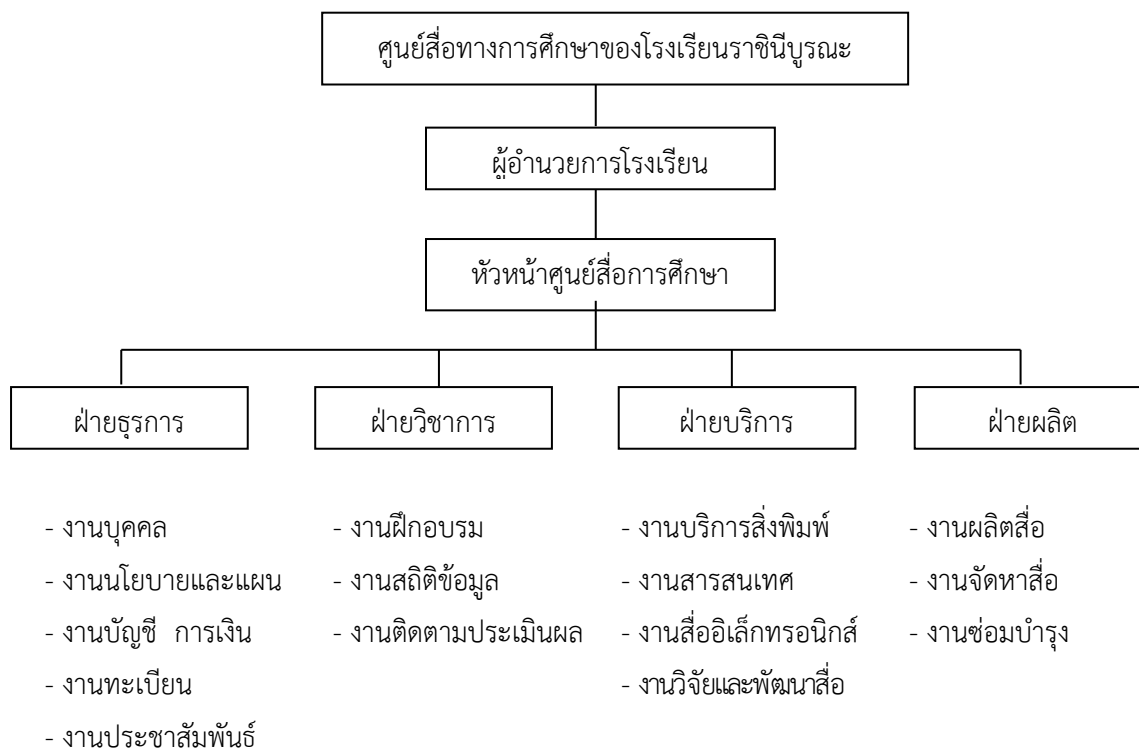
**1.2 ผลการสัมภาษณ์แนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัด
นครปฐม** ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านงานโสตทัศนศึกษา 5 คน โดยมีผลการสัมภาษณ์
ทั้งหมด 12 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 นโยบายและเป้าหมายของศูนย์สื่อการศึกษา นโยบายเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมการ
ผลิต การบริการ และการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และสื่อการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพผู้สอน
ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมคุณภาพการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนตาม
ความสนใจและตามเวลาที่สะดวก เป้าหมาย ให้บริการสื่อทุกประเภท โดยมีการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา มีคณะบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะทางในการดำเนินงาน

1.2.2 รูปแบบการจัดตั้งและการกิจของศูนย์สื่อการศึกษา รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษาของ
โรงเรียนราชินีบูรณะ เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่เป็นเอกเทศและ จัดรูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการใน
โรงเรียน สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและความต้องการ ให้มีฐานข้อมูลส่วนกลาง มีการดึงข้อมูล
ไปใช้ขอข่ายการบริการอาจมีจำกัดเพียงบางขอบข่าย โดยมีเครื่องมือและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่จำเป็น
จัดบริการให้กับผู้สอนและผู้เรียน

1.2.11 การประเมินคุณภาพสื่อ อุปกรณ์การศึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา แบบประเมินความเหมาะสมสื่อของกรมวิชาการ หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมประเมินความเหมาะสมของสื่อ

2. แนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ

ศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะสถานที่ควรออกแบบให้มีการติดต่อได้สะดวก เป็นพื้นที่เฉพาะห่างไกลจากเสียงรบกวน ควรเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมการผลิต การบริการและการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และสื่อการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพผู้สอน ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บริการภายในสถาบันการศึกษาของตน โดยขึ้นตรงกับผู้อำนวยการโรงเรียนโดยศูนย์สื่อการศึกษาจะมีภาระงานทั้งทางด้านงานธุรการ เช่น การดูแลงบประมาณ รายรับรายจ่าย พัสดุ งานประชาสัมพันธ์ของศูนย์สื่อการศึกษา ในส่วนฝ่ายบริการได้แก่ งานบริการสิ่งพิมพ์ งานสารสนเทศ งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการผลิตสื่อ ประกอบด้วย การผลิตสื่อ การจัดหาสื่อ งานซ่อมบำรุง งานวิจัยและพัฒนาสื่อ ในส่วนของบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์สื่อควรจะประกอบด้วย หัวหน้าและรองหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ธุรการ บัญชี การเงิน ช่างภาพ ช่างกราฟิก เป็นต้น การจัดหาสื่อการสอนเพื่อให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาควรพิจารณาให้มีคุณภาพคุ้มค่าและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ผลการประเมินแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาโรงเรียนราชินีบูรณะ แสดงให้เห็นว่าแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา เห็นด้วยในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

- โครงสร้างศูนย์สื่อทางการศึกษา ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00)
- โครงสร้างบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์สื่อทางการศึกษา ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00)

- นโยบายและเป้าหมายของศูนย์สื่อทางการศึกษา ($\bar{X}$ =5.00 , S.D. =0.00)
- รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =5.00 , S.D. =0.00)
- การจัดหาสื่อการสอนเพื่อการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =5.00 , S.D. =0.00)
- สถานที่ตั้งและการจัดพื้นที่ใช้สอยของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =4.94 , S.D. =0.20)
- บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =4.83 , S.D. =0.24)
- ประเภทของสื่อที่ให้บริการของศูนย์สื่อทางการศึกษา ($\bar{X}$ =4.75 , S.D. =0.26)
- โครงสร้างการบริหารงานและภาระงาน ($\bar{X}$ =4.73 , S.D. =0.21)
- แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}$ =4.60 , S.D. =0.06)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนแบ่งการวิจัยเป็น 2ระยะโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมีข้อสรุปในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การศึกษาสภาพการใช้สื่อ สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม พบว่า ขาดบุคลากรที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน, ขาดสื่อการสอนที่ต้องการใช้, ใช้สื่อแล้วสอนไม่ทันหน่วยการเรียนรู้ตามเวลาที่กำหนด, ใช้สื่อแล้วนักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร, สื่อการสอนกระจายอยู่ที่ผู้สอนแต่ละท่านจึงไม่สามารถยืมใช้ได้, เสียเวลาในการเตรียมสื่อการสอนมาก สอดคล้องกับ ไชยยศ เรื่องสุพรรณ (2533: 30) ได้กล่าวถึงการวางแผนในกระบวนการศึกษาเพื่อให้การสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลว่าประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ ซึ่งมีผลต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาดังนี้ 1.บุคลากรได้แก่ผู้เชี่ยวชาญเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ช่วยด้านสื่อการศึกษาเพื่อจัดการระบบการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือผู้สอนและผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนการสอน 2.สิ่งอำนวยความสะดวกในระบบงานสื่อการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยการจัดพื้นที่ใช้งานและการบริการให้เพียงพอ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ต่างๆในพื้นที่บริการอีกด้วย 3.สื่อ ได้แก่ สื่อการศึกษา สื่อการสอนและสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนรวมทั้งเครื่องมือเทคโนโลยีที่จำเป็น สื่อที่เลือกมาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีจำนวนอย่างเพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ 4. งบประมาณ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดำเนินงานที่กำหนดไว้

ความต้องการความช่วยเหลือของครูผู้สอนในการแก้ไขปัญหามากที่สุดในเรื่องของการจัดหาบุคลากรที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน, จัดเตรียมสื่อการสอนที่ต้องการใช้, มีระบบจัดเก็บสื่อการสอนที่กระจายอยู่ที่ผู้สอนแต่ละท่านมารวบรวมเป็นศูนย์กลางเพื่อที่จะสามารถยืมใช้ได้ สอดคล้องกับ จิรียา เหนียนเฉลย (2546: 42) ได้ระบุจุดมุ่งหมายและหน้าที่หลักของศูนย์สื่อการศึกษา 1. เป็นการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการสอนสำหรับครูผู้สอน 2. ช่วยในการเลือกจัดหาและรวบรวมเนื้อหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร 3. เตรียมการเพื่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพของเนื้อหาการเรียนการสอน 4. เพื่อแนะนำผู้เรียนต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม 5. เป็นความร่วมมือในมือในการใช้วัสดุอุปกรณ์ระหว่างภาควิชาต่างๆภายในและนอกสถาบัน 6. เพื่องานวิจัยและงานพัฒนาโครงการงานและ

ประเมินผล 7. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนในด้านการวัดและประเมินผล การเลือกและการใช้สื่อที่มีประโยชน์ของสื่อที่เหมาะสมต่อความต้องการทางด้านการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป 8. เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนทางด้านการพัฒนาความรู้โดยใช้สื่อในหลายรูปแบบ 9. เพื่อเปิดโอกาสแก่การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยตรงและเป็นอิสระ 10. เพื่อปรับให้เข้ากันสำหรับรูปแบบการเรียนที่แตกต่างกัน 11. เพื่อเป็นการจัดทางเลือกให้แก่การเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมกับการสอนธรรมดา 12. เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณในแง่ของการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่กระจัดกระจาย อยู่ตามแต่ละหน่วยงานให้มีการจัดหาและบริการอยู่ที่ศูนย์กลาง อีกทั้งยังช่วยในด้านอาคารสถานที่และประหยัดในด้านบุคลากรของหน่วยงาน เพราะงานหรือความต้องการของแต่ละหน่วยงานอาจมีไม่เท่ากันตลอดเวลาส่วนกลางจะช่วยในด้านนี้ได้

ประเด็นที่ 2 แนวทางการจัดตั้งและภารกิจของศูนย์สื่อการศึกษาโรงเรียนราชินีบูรณะจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะสถานที่ควรออกแบบให้มีการติดต่อได้สะดวก เป็นพื้นที่เฉพาะห่างไกลจากเสียงรบกวนควรเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมการผลิต การบริการและการให้คำปรึกษาในด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร และสื่อการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพผู้สอน ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ สอดคล้องกับทรงชัย ลิ้มพญักษ์ (2532: 13) กล่าวถึงประเภทของศูนย์สื่อการศึกษาไว้หลายประการดังนี้ 1. ศูนย์โสตทัศนศึกษา (Audio-Visual Center) ศูนย์สื่อแบบนี้มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านโสตทัศนศึกษาและวัสดุอุปกรณ์เป็นการเฉพาะโดยตรงโดยมีบุคลากรสถานที่วัสดุเครื่องมือตลอดจนมีการบริหารจัดการให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาเป็นของตนเองโดยเฉพาะการจัดบริการของศูนย์โสตทัศนศึกษาจะต้องมีผู้บริหารหัวหน้าหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถทางโสตทัศนศึกษาหรือทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยเฉพาะเหมาะสมกับระดับอุดมศึกษา 2. ศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Material Center) ศูนย์แบบนี้จัดรวมเป็นหน่วยงานระหว่างห้องสมุดกับงานทางด้านโสตทัศนศึกษาไว้ภายในศูนย์มีวัสดุการศึกษา 2 ประเภทได้แก่หนังสือ (Book or Printed Media) กับโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio-Visual Materials) การจัดทำดำเนินการบริหารต่างๆจะใช้บุคลากรร่วมกันหัวหน้าศูนย์หรือหัวหน้าห้องวัสดุการศึกษา (Educational Media Specialists) ซึ่งอาจเป็นบรรณารักษ์หรือนักสื่อการศึกษาก็ได้เหมาะสมกับสถาบันระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 3. ศูนย์สหการสื่อการศึกษา (Cooperative AV Center or Educational Media Center) ศูนย์แบบนี้มีแต่โสตทัศนอุปกรณ์จัดรวมกับกลุ่มสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กันอยู่ในทำเลที่การคมนาคมสะดวกอาจจะเป็นกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือกลุ่มประถมศึกษา

บุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษาบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ควรเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่เทคนิคและบุคลากรสนับสนุนการผลิตและการบริการ ซึ่งควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ สาริต วิมลคุณารักษ์ (2541:171-179) กล่าวว่าการบริหารงานบุคคลในศูนย์สื่อการศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้ได้ว่าซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้บริการการผลิตการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอนตลอดจนการพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ฝ่ายดังนี้ 1. ฝ่ายบริหารสื่อการสอนมีหน้าที่ในด้านบริหารศูนย์สื่อการสอนทั้งในด้านงบประมาณบุคลากรอุปกรณ์และการจัดการ

เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้แก่หัวหน้าศูนย์สื่อการสอนพนักงานธุรการเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล เป็นต้น 2. ฝ่ายบริการให้ยืมสื่อการสอนมีหน้าที่รับผิดชอบในการสำรวจและจัดหาสื่อจัดเก็บแยกหมวดหมู่และจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อซ่อมบำรุงสื่อและการบริการให้คำปรึกษาให้แก่พนักงานห้องสมุดนักวิชาการคอมพิวเตอร์ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 3. ฝ่ายผลิตสื่อการสอนมีหน้าที่ในการออกแบบผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้สื่อที่ผลิตได้แก่นักวิชาการโสตทัศนศึกษาช่างศิลป์วิศวกร เป็นต้น 4. ฝ่ายวิจัยและพัฒนาสื่อการสอนมีหน้าที่ในการวิจัยสื่อต่างๆรวมทั้งการพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนได้แก่นักวิชาการนักวิชาการโสตทัศนศึกษา เป็นต้น

สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรจัดรูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการในโรงเรียน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการเฉพาะในสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี มีสูงเนิน (2551) ได้ศึกษาความต้องการของพนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสกลนครพบว่าด้านนโยบายของศูนย์สื่อการสอนควรกำหนดปรัชญาคือการพัฒนาสื่อให้ทันสมัยพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการศึกษาปณิธานคือมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาพันธกิจคือเป็นแหล่งกลางในการรวบรวมจัดเก็บการให้บริการจัดหาซ่อมแซมสื่อการสอนด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทของศูนย์สื่อการสอนควรกำหนดโครงสร้างของศูนย์สื่อออกเป็น 4 งาน คือ งานบริหารงานธุรการงานบริการและงานพัสดุด้านการจัดหน่วยบุคลากรควรมีการบรรจุบุคลากรในตำแหน่งหัวหน้าและบุคลากรประจำศูนย์สื่อการสอนโดยต้องการผู้ที่จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยตรงด้านสถานที่ควรจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนในบริเวณโรงเรียนในสังกัดและตั้งอยู่เป็นเอกเทศโดยใช้งบประมาณในการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณจากเทศบาลด้านวิจิตรหาสื่อควรมีการจัดทำทะเบียนสื่อให้บริการสื่อการสอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และควรให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการเลือกและการจัดหาสื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ตามที่ได้สำรวจความต้องการใช้สื่อและด้านการให้บริการวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมและระบบเครือข่ายสำหรับคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
2. การวิจัยนี้เป็นเรื่องการศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม แล้ว โรงเรียนอื่น ในบริเวณใกล้เคียง สามารถนำไปปรับใช้ในเรื่องของการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2542). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา: สุขภาพจิตและความมั่นคงทางอารมณ์กรุงเทพมหานครโครงการประกันคุณภาพทางการศึกษาสำนักทดสอบทางการศึกษากกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ**. ม.ป.ท.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). “เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมกรุงเทพมหานคร.” จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จริยา เหนียนเฉลย. (2535). **การจัดการสื่อการศึกษากรุงเทพมหานครโอเดียสนโตร**. ม.ป.ท.
- จันทร์ฉาย เติมียาการ. (2533). **การเลือกใช้สื่อทางการศึกษากรุงเทพมหานครโอเดียสนโตร**. ม.ป.ท.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2544). **หน่วยที่ 1 องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อศึกษานนทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. ม.ป.ท.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). **การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณรงค์ มุกดาแสงสว่าง.. (2540). “ศูนย์สื่อการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดนัย ไชยโยธา. (2534). **แนวทางการเขียนผลงานทางวิชาการและงานวิจัย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ปริตา สุริยะฉาย. (2554). “การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติเซนต์แอนดรูว์ส สามัคคี.” การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนตรี มีสูงเนิน. (2551). “ความต้องการของพนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสกลนคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งราตรี ทองทราย. (2543) “การศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยมหิดล” สารนิพนธ์ (กศ.ม. เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สาธิต วิมลคุณารักษ์. (2541). “หน่วยที่ 6 การบริหารบุคลากรในองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา.” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2548). **การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน.วารสารวิชาการ**. ม.ป.ท.